

P o s u d e k

na bakalářskou práci Tomáše Chmely :

"Struktura a dynamika osídlení starší doby bronzové v severním podhůří Bílých Karpat"

105 stran textu (včetně literatury), 96 tab. dokumentace a vyobrazení archeologického materiálu, 9 tab. mapových příloh.

Práce byla vypracována v Ústavu pro pravěk a ranou dobu dějinnou na Filozofické fakultě KU v Praze v roce 2006 pod vedením PhDr. Z. Bláhové, PhD.

Úvodem lze předeslat, že tema bakalářské práce Tomáše Chmely bylo šťastně zvoleno - jednak územně postihuje geograficky důležitou oblast, která měla v pravěku velký význam, jednak proto, že autor práce má nepochybně k této části moravsko-slovenského území bezprostřední vztah (soudím tak podle toho, že práce byla uzavřena ve Slavičíně), ze kterého vyplývá důvěrná znalost krajiny, ke které se práce vztahuje.

Práce je rozdělena do několika kapitol, z nichž kapitola druhá a třetí představují jádro předloženého spisu.

V druhé kapitole nazvané "Obecné teze a východiska práce" (str. 7-14) se autor zabývá terminologií, přírodním prostředím a kulturami starší doby bronzové ve zkoumané oblasti, dějinami bádání a výstižně charakterizuje současnou problematiku starší doby bronzové.

Pokud se týká terminologie, rád bych připojil poznámku (ne výtku) k označení spodku nádoby, pro který používá kandidát termín "spodní výduť". Jde o část nádoby nade dnem, která ovšem může mít různou profilaci, tedy nejenom vydutou. Za nejvýstižnější považuji termín "přidní" - tedy část nádoby "při dně". Pokud je mi známo, autorem tohoto termínu je Antonín Knor (1908-1971).

Nejobsáhlejší je třetí kapitola "Oblast severního podhůří Bílých Karpat ve starší době bronzové" (str. 14-96) rozdělená do několika dalších podkapitol.

Studovaný areál autor vymezuje jako pravidelný, geometricky definovatelný útvar, přesně vsazený do krajiny. Předností tohoto postupu je, že transekt se nerozkládá v jediné "přirozené" oblasti, ale že do sebe pojímá dvě až dosud odděleně studovaná území (str.15).

Při analýze nálezů se autor opírá o Reineckův periodizační systém, což je na str. 16 zcela jasně formulováno. V dalších podkapitolách je prezentována metodika práce, která se opírá o nové možnosti zkoumání, např. o geografické informační systémy (GIS). Odpovídající pozornost je věnována přírodnímu prostředí zkoumané oblasti (geologie, geomorfologie, hydrologie, klimatologie, půdní kryt, vegetace).

Ve třetí kapitole je prezentována "Charakteristika sledovaných lokalit, pramenná báze a její předběžné hodnocení" a to na území Moravy (str. 21-78 - celkem 14 poloh) a v přilehlé části Slovenska (str. 78-90 - celkem 7 lokalit).

Největší pozornost je věnována lokalitě Bánov- Hrad (Kalvárie) u Uherského Brodu (str. 21-49). Jde o naleziště, které je sice v odborné literatuře uváděné, ve skutečnosti však vlastně blíže neznámé. Výšinné sídliště, bohužel zničené andezitovým lomem, se rozkládalo na ostrožně, na které se podařilo rozlišit základní horizonty osídlení (eneolit - starší doba bronzová - středověk). Autor se zabývá osídlením ze starší doby bronzové, které zde zanechalo kulturní vrstvu o mocnosti až 1 metr. Vychází při tom v první řadě z výzkumu provedeném v roce 1943 a dosud vlastně nezpracovaném. V tomto směru je přínosné vylíčení dějin výzkumu a přepis zápisků Jana Pavelčíka z let 1941 až 1943. Na podkladě dochované dokumentace interpretuje nálezovou situaci a zachycuje sled vrstev (I-VIII) a podrobně se zabývá starobronzovou fortifikací (kamenná hradba a příkop). Při rozboru archeologických nálezů, zvláště keramických, používá formalizovanou deskripci, která umožňuje alespoň rámcově vyjádřit podíl zastoupení jednotlivých druhů keramických nádob ve třech základních keramických skupinách. (str. 43-44, obr. 4). Autor na tomto maďarovsko- věteřovském sídlišti zjišťuje doklady zpracování něžezezných kovů, což dosud nebylo známo (str. 46-48). Ve zkratce jsou podány výsledky pozdějších výzkumů (1951, 1960/1961).

Dle mého soudu přínosem předložené práce je, že se nezabývá jen jednou lokalitou, ale že bere v úvahu další naleziště ze starší doby v nejbližším okolí Bánov-Hrad a získává tak ucelenější obraz o osídlení v té době. Je také vítané, že různé posudky, příp. obtížně přístupné články, jsou převzaty a tímto způsobem zpřístupněny.

Za přínosnou považuji podkapitolu nazvanou "Vzájemné vztahy (možnosti komunikace a její poznatelnost" (str. 93 - 95), ve které se autor zamýšlí nad pravěkými stezkami a komunikacemi a oprávněně uvažuje o přímém spojení mezi opevněnými polohami Ivanovce-Skala a Bánov-Hrad, která vedla dál do Pomoraví.

Získané poznatky jsou podány ve výstižném a srozumitelně podaném závěru (str. 96).

Z á v ě r

Předložená bakalářská práce Tomáše Chmely je pečlivě vypracována a přináší řadu nových poznatků a postřehů. Hloubka zpracování dokládá, že kandidát je v problematice starší doby bronzové dobře orientován a že dokáže s archeologickými prameny dobře pracovat. (Autorovi doporučuji pravit nedopatření na str. 92 (citovaná práce Barta 2001 v seznamu literatury na str. 97 chybí).

Podle mého soudu předložená práce přesahuje požadavky kladené na práci bakalářskou a proto ji rád k obhajobě

d o p o r u ě j i .

V Praze, dne 12. září 2006.

Václav Moucha
PhDr. Václav Moucha